

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobkyně: **D. K.**, nar. X, st. příslušnost X
t. č. X
zastoupena JUDr. Janem Langmeierem, advokátem
sídlem Na Bělidle 997/15, Praha 5

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2021, č. j. OAM-716/ZA-ZA11-P10-2020,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Žalobkyně namítá, že žalovaný nedostatečně a nesprávně vyhodnotil situaci v Kyrgyzstánu. V souvislosti s nedostatky na poli dodržování lidských práv jí tam hrozí

vážná újma. V doplnění žaloby se dále obává pronásledování v souvislosti s postojem Kyrgyzstánu k vojenskému konfliktu na území Ukrajiny, s nímž se žalobkyně neztotožňuje.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu dne 14. 10. 2020. Jako důvod uvedla politickou nestabilitu v zemi původu spojenou s korupcí a hyperinflací a nekontrolovatelné šíření nemoci Covid-19. Lidé se z Kyrgyzstánu snaží odejít, rozmohla se tam kriminalita a rabování. Žalobkyně prodala vše, co měla, a v ČR koupila byt pro syny.
3. V průběhu pohovoru žalobkyně uvedla, že se státními či bezpečnostními složkami žádné problémy neměla. Obecně je ale v zemi cítit muslimský nátlak, především na mužskou část populace. Její synové měli v této souvislosti problémy. Několikrát byli zbiti a nuceni chodit do mešit. Žalobkyně je pak přesvědčila, aby zemi opustili. Kvůli korupci a politické a bezpečnostní situaci si žalobkyně uvědomila, že v Kyrgyzstánu již nedokáže žít. Situaci zhoršila také pandemie. Žalobkyně neměla práci a kvůli svému věku si žádnou nedokázala najít. Pokud by se vrátila, již by zřejmě neměla možnost z vlasti vycestovat. Navíc tam již nic nevlastní a nemá žádné prostředky pro život. Opustit vlast se rozhodla v roce 2018, kdy jí synové řekli, že se už nevrátí. V prosinci 2019 vycestovala.
4. Žalovaný napadeným rozhodnutím žalobkyni mezinárodní ochranu neudělil. Konstatoval, že žalobkyně nebyla v zemi politicky aktivní ani nečelila žádným jiným problémům v souvislosti s některým z azylově relevantních důvodů. Kyrgyzstán sice není zemí s vysokým stupněm demokracie a čelí problémům v oblasti lidských práv, žalobkyně ale doposud žádné problémy neměla. Obecně špatná situace v zemi původu není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. O mezinárodní ochranu žalobkyně požádala až v souvislosti se zahájením řízení o správním vyhoštění. Je tedy zřejmé, že cílem žádosti je legalizace pobytu.

II. Obsah žaloby

5. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně včasnou žalobu. Odkázala na čl. 10 odst. 2 směrnice č. 2011/95/EU, podle kterého není při posuzování odůvodněnosti obav z pronásledování rozhodné to, zda žadatel má určitou charakteristiku, ale to zda mu ji připisují původci pronásledování. V případě žalobkyně je zřejmé, že jí i jejím synům islámští fundamentalisti tuto charakteristiku připisovali.
6. Žalobkyně dále odkazuje na zprávy lidskoprávních organizací týkající se porušování lidských práv v Kyrgyzstánu. Mezi nejzávažnější problémy patří špatné zacházení ve věznicích, svévolné zatýkání na základě smyšlených obvinění, nedostatek účinného vyšetřování, korupce v justici a související porušování práva na spravedlivý proces nebo nedostatečná ochrana obětí domácího násilí. V této souvislosti žalobkyně upozornila na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 137/2018 – 50, podle kterého platí, že pokud se v azylovém řízení prokážou závažné nedostatky v oblasti vězenství a justice v zemi původu žadatele, které se týkají všech trestně stíhaných či vězněných osob a představují hrozbu vážné újmy, nemusí žadatel prokazovat, že vážná újma bude hrozit právě jemu. Žalobkyně má za to, že z informací o zemi původu plyne, že jí vážná újma hrozí. Poukazuje na nutnost respektovat zásadu „v pochybnostech ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“.

7. Pochybení se žalovaný dopustil při hodnocení důkazů. Žalobkyně ke svému vyjádření k podkladům rozhodnutí doložila na podporu svých tvrzení několik článků dokumentujících zhoršující se bezpečnostní situaci v Kyrgyzstánu. Tyto články dokumentovaly rostoucí kriminalitu, kterou policie nestačí potlačovat, nebo také zhoršující se vývoj pandemie. Žalovaný si však nenechal tyto články přeložit a bez dalšího konstatoval, že nejsou relevantní. Pokud se s nimi ale neseznámil, nemohl je řádně hodnotit. Z tohoto důvodu žalobkyně považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné. Žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav.
8. Žalobkyně má za to, že jí žalovaný měl udělit doplňkovou ochranu. Poukazuje na možnost jejího udělení v situaci ozbrojeného konfliktu.
9. V doplnění žaloby ze dne 14. 4. 2022 žalobkyně dodává, že je pro ni nově neúnosné navrátit se do země jejího původu v souvislosti s postojem Kyrgyzstánu k vojenskému konfliktu na území Ukrajiny. Kyrgyzstán stojí v této válce na straně Ruska. Žalobkyně se s tím v žádném případě neztotožňuje a obává se, že jí kvůli jejím politickým názorům hrozí v Kyrgyzstánu pronásledování. K tomu dokládá webové články, které potvrzují postavení Kyrgyzstánu k válce na Ukrajině. Jelikož situace je poměrně čerstvá, není zatím zcela zřejmé, jaké postihy budou občanům v Kyrgyzstánu hrozit v případě, že budou zastávat odlišný politický názor na válku na Ukrajině, než jaký zastává Kyrgyzstán. Žalobkyně má však za to, že není únosné, aby se za takové situace navrátila do země jejího původu a vystavila se tak riziku pronásledování, a to alespoň do doby, než se situace v Kyrgyzstánu ustálí.

III. Vyjádření žalovaného

10. K námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu žalovaný uvedl, že břemeno tvrzení nese v azylovém řízení žalobkyně. Žalovaný udělal maximum pro to, aby jej žalobkyně mohla unést. Žalobkyně měla právní zastoupení, seznámila se s podklady pro vydání rozhodnutí a vyjádřila se k nim. Podklady, které poté žalovanému dodala, však neměly relevanci pro posouzení její žádosti, proto z nich žalovaný nevyšel.
11. Žalovaný zjistil skutkový stav dostatečně. Opatřil si dostatek informací o zemi původu žalobkyně. Zabýval se všemi okolnostmi jejího případu a v odůvodnění napadeného rozhodnutí srozumitelně vysvětlil, proč žalobkyni neudělil mezinárodní ochranu.
12. Důvody, které žalobkyně uvedla v řízení, nesvědčí o tom, že by jí po návratu do vlasti hrozila vážná újma. Tyto důvody souvisí spíše s její snahou legalizovat si v ČR pobyt. To ale není důvod pro udělení mezinárodní ochrany, která slouží pouze k ochraně před závažným porušováním lidských práv.

IV. Posouzení věci krajským soudem

13. Žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná.
14. Žaloba **není** důvodná.
15. Žalobkyně ve své žalobě poukazuje na různé lidskoprávní problémy, s nimiž se Kyrgyzstán obecně potýká. Tyto však bez dalšího nestačí k tomu, aby žalovaný mohl žalobkyni udělit mezinárodní ochranu. Žalobkyně by totiž především musela v rámci

správního řízení tvrdit, že některý z těchto problémů se dotýká i jí osobně, a že by jí v případě jejího návratu do vlasti hrozilo závažné porušení lidských práv.

16. Řízení ve věci mezinárodní ochrany se oproti jiným správním řízením vyznačuje několika specifiky, které souvisejí s tím, že se v něm často rozhoduje za důkazní nouze, že jde o prospektivní rozhodování a že nesprávné rozhodnutí má pro stěžovatele obzvláště závažné důsledky (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008 – 70). Těmito specifikům odpovídá standard a rozložení důkazního břemene. Žadatele o mezinárodní ochranu stíhá břemeno tvrzení. Je především na něm, aby v rámci pohovoru věrohodně tvrdil a v rámci svých možností prokázal skutečnosti, které mohou mít relevanci z hlediska některé z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný mu k tomu zejména musí vytvořit prostor vhodně kladenými otázkami během pohovoru. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu uvádí relevantní skutečnosti, je pak na žalovaném, aby si shromáždil dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu žadatele a jeho tvrzení s těmito informacemi konfrontoval při posuzování, zda dotyčným v zemi původu hrozí pronásledování nebo vážná újma. Při hodnocení důkazů se pak uplatní zásada „v pochybnostech ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“, na kterou ve své žalobě poukazuje i žalobkyně.
17. Žalobkyně však neunesla své břemeno tvrzení. V rámci pohovoru neuváděla takové skutečnosti, které by svědčily o tom, že jí v Kyrgyzstánu hrozí pronásledování nebo vážná újma. Své obavy z návratu do vlasti odvozovala z obecné situace v zemi původu, z politické nestability, rozšířené korupce a zvyšující se kriminality. Tyto skutečnosti však ani náznakem nesvědčí o tom, že by právě žalobkyni hrozilo pronásledování, špatné zacházení či jiný typ vážné újmy. Obecná situace v zemi původu má z pohledu mezinárodní ochrany relevanci, pouze pokud se jedná o extrémní situaci nerozlišujícího násilí, která bude typicky existovat v případě ozbrojeného konfliktu (srov. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 17. 2. 2009 ve věci C-465/07, Elgafaji nebo rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci NA. proti Spojenému království, č. 25904/07, ze dne 17. 7. 2008, § 115). Taková situace ale v Kyrgyzstánu nepanuje.
18. Nižší standard dodržování lidských práv ani nestabilní politická situace v zemi původu žadatele sama o sobě není důvodem pro udělení žádné z forem mezinárodní ochrany, pokud žadateli v souvislosti s těmito obecnými problémy, které se týkají prakticky všech obyvatel, nehrozí konkrétní ohrožení jeho lidských práv. Nic takové přitom žalobkyně netvrdila.
19. Příléhavý není ani odkaz žalobkyně na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2018, čj. 1 Azs 137/2018 – 50. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud skutečně judikoval, že pokud v řízení ve věci mezinárodní ochrany vyjde najevo, že v zemi původu žadatele existují natolik závažné nedostatky v systému vězeňství a justice, které se týkají obecně všech trestně stíhaných či vězněných osob a které ve svém důsledku představují hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy, nemusí žadatel (který je v zemi původu trestně stíhán) prokazovat, že vážná újma bude způsobena právě jemu. V této věci se však jednalo o žadatele, který byl v zemi původu trestně stíhán, a probíhalo u něj extradiční řízení. V jeho případě tedy reálně hrozilo, že bude v případě návratu do vlasti vystaven špatnému zacházení v souvislosti s nevyhovujícími podmínkami ve vězení. To ale není případ

žalobkyně, která neuvedla, že by ve vlasti měla čelit trestnímu stíhání či jakýmkoliv jiným problémům s kyrgyzskými bezpečnostními složkami.

20. Dostatečnou relevanci nemají ani tvrzení žalobkyně ohledně obav z jednání islámských fundamentalistů. Konkrétní problémy s nimi měli pouze synové žalobkyně. Ona sama netvrdila, že by z jejich strany čelila jakémukoliv nepříznivému zacházení či jiným problémům. Pouze v obecné rovině hovořila o „muslimském tlaku“, kterému navíc dle jejích slov čelí hlavně mužská část populace. Neuváděla však, jak se jí tento tlak dotýkal. Z ničeho také neplyne, že by jí tito lidé připisovali určitou charakteristiku, kvůli které by jí mělo hrozit pronásledování, jak namítá v žalobě.
21. Rovněž případy svévolného zatčení se týkaly především etnických Uzbeků, kterým úřady připisovaly členství v zakázaných náboženských skupinách a zapojení do „náboženského extremismu“. Ani ze zpráv odkazovaných žalobkyní tedy nevyplývá, že by tomuto jednání s přiměřenou pravděpodobností občané Uzbekistánu obecně čelili.
22. Stejně tak nemá relevanci ani situace způsobená pandemií onemocnění Covid-19. Ta totiž zasáhla také Českou republiku, kde žalobkyně čelila stejnému riziku, že se může nakazit. Chybějící rodinné zázemí v zemi původu nebo ekonomické problémy, o kterých žalobkyně mluvila (nemožnost nalézt zaměstnání) rovněž nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Nesvědčí totiž o hrozícím pronásledování nebo vážné újmě v některé z jejích podob předvídaných v § 14a odst. 2 zákona o azylu.
23. Z tohoto rámce nevybočila žalobkyně ani při svém vyjádření v průběhu jednání před soudem, kde akcentovala zejména všeobecnou špatnou životní úroveň v Kyrgyzstánu, všeprostupující korupci, nedostatek pracovních příležitostí, neochotu vlády řešit problémy kyrgyzských občanů, ekologické problémy, zhoršenou bezpečnostní situaci v příhraničních oblastech, „verbování“ kyrgyzských mužů ze strany ruské armády a další problémy, s nimiž se Kyrgyzstán potýká. Opět však bez jasné konkrétní vazby na příběh žalobkyně. Ke své osobní situaci dodala pouze to, že do České republiky následovala své syny, kteří zde mají povolen pobyt za účel zaměstnání, v Biškeku prodala byt a koupila byt v ČR s tím, že se domnívala, že z tohoto důvodu jí bude uděleno pobytové oprávnění; tato domněnka se však nepotvrdila.
24. Důvodem neúspěchu žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany proto nebylo to, že by žalovaný v situaci důkazní nouze nepostupoval v souladu se zásadou „v pochybnostech ve prospěch žadatele“. Důkazní nouze v tomto případě nenastala, protože žalobkyně nesplnila již svou primární povinnost tvrdit skutečnosti relevantní z pohledu azylu či doplňkové ochrany. Žalobkyně tedy neuspěla proto, že neunesla své břemeno tvrzení.
25. Nedůvodná je také námitka procesního pochybení žalovaného při seznámení žalobkyně s podklady pro vydání rozhodnutí. Podle § 22 odst. 1 druhé věty zákona o azylu platí, že písemnosti vyhotovené v cizím jazyce je účastník řízení povinen předkládat v originálním znění a současně v překladu do jazyka českého; to neplatí, jde-li o písemnost vyhotovenou v jazyce, v němž se vede řízení podle věty první, nebo pokud ministerstvo takový překlad nevyžaduje. Pokud tedy žalobkyní zvoleným jazykem řízení byla ruština, měla právo dokládat na podporu svých tvrzení dokumenty v ruském jazyce. To však zároveň neznamená, že by žalovaný měl povinnost nechat přeložit do češtiny cokoli, co

žalobkyně doložila. Žalovaný naopak mohl dotazem na žalobkyni předběžně vyhodnotit relevanci dokládaných dokumentů pro řízení a teprve poté rozhodnout, zda a případně, které z nich nechá přeložit. Jiný postup by skutečně odporoval zásadě hospodárnosti správního řízení. Žalobkyně přitom dokládala pouze informace týkající se obecné situace v zemi jejího původu. Jak již krajský soud vysvětlil výše, v kontextu nedostatečných tvrzení žalobkyně tyto informace samy o sobě nemají relevanci pro posouzení důvodnosti její žádosti. Žalovaný proto nijak nepochybil, pokud nepřistoupil k jejich překladu.

26. V doplnění žaloby žalobkyně prezentuje obavy z pronásledování v souvislosti s postojem Kyrgyzstánu k vojenské agresi Ruské federace na území Ukrajiny. K tomu dokládá 4 články z různých internetových zdrojů. Jedná se o skutečnost, která nastala po podání žaloby, a kterou žalobkyně nemohla namítat již v žalobě, krajský soud se jí proto musí v souladu s čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“), věcně zabývat.
27. Samotný oficiální postoj Kyrgyzstánu k ozbrojenému konfliktu probíhajícímu na území jiného státu ovšem dle krajského soudu nemůže vést k závěru, že by hrozilo pronásledování či vážná újma každému občanovi, který s oficiální linií nesouhlasí. Hrozba pronásledování by musela být v řízení před krajským soudem prokázána alespoň s přiměřenou pravděpodobností (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019 – 77). K tomu ovšem v nynějším případě nedošlo.
28. Z článků doložených žalobkyní, kterými soud provedl při jednání důkaz, že kyrgyzská státní moc se v případě ruské agrese na Ukrajině opatrně přiklání spíše na stranu Ruské federace, ačkoliv jasná oficiální podpora invaze z nich není patrná. Kyrgyzstán se zdržel hlasování o rezoluci OSN požadující stažení ruských vojsk z území Ukrajiny (nehlasoval tedy ani ve shodě s Ruskou federací proti rezoluci), ukrajinský velvyslanec byl odvolán z Kyrgyzstánu a ruská média informovala o podpoře invaze ze strany prezidenta Kyrgyzstánu, což oficiální kyrgyzské orgány minimálně nezpochybňují.
29. Poslední článek popisuje vyhlášený časově omezený zákaz shromažďování na některých exponovaných veřejných místech v Biškeku (mj. před ruským velvyslanectvím v Biškeku), který byl ze strany státních orgánů vynucen sankcemi v podobě peněžité pokuty. Jakkoliv se zcela jistě jedná o zásah do politických práv občanů Kyrgyzstánu (tj. zejména práva shromažďovacího), ani z této informace nelze dovodit, že by kyrgyzská vláda aktivně vystupovala proti občanům, kteří nesouhlasí s ruskou agresí na území Ukrajiny a že by jim z tohoto důvodu hrozilo s přiměřenou pravděpodobností pronásledování či nebezpečí vážné újmy. Případné změny v zemi původu samozřejmě nelze nikdy vyloučit. Hypotéza o tom, že nelze vyloučit tvrdší postoj kyrgyzských orgánů v dané záležitosti, však není v současné době ničím podložená. Ani krajskému soudu přitom nejsou známy žádné informace, z nichž by vyplýval opak.
30. Krajský soud při zohlednění informací o zemi původu žalobkyně shromážděných žalovaným, z nichž také obecně nevyplývá hrozba systematického pronásledování pro zastávání politických názorů (*nota bene* názorů na zahraniční politiku jiného státu), shledal, že nic nesvědčí tomu, že by se přímo situace v Kyrgyzstánu od zahájení ruské invaze na

Ukrajinu změnila do té míry, že by to bylo z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany relevantní.

V. Závěr a náklady řízení

31. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
32. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 27. dubna 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce